

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕНЕДЖМЕНТ»**

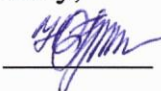
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	28 «Публічне управління та адміністрування»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	281 «Публічне управління та адміністрування»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

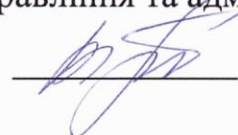
Біла Церква – 2021

Менеджмент. Робоча програма з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. /Укладач М. В. Вихор. Біла Церква: БНАУ, 2021. 21 с.

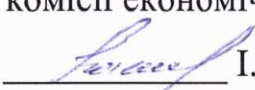
Укладач: М. В. Вихор, канд. екон. наук, доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри менеджменту
(Протокол №1 від 27.08.2021 р.)

Завідувач кафедри менеджменту,
д-р екон. наук, професор Ю.С. Гринчук

Гарант ОП «Публічне управління та адміністрування»
канд. екон. наук, доцент В. І. Панасюк

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету
(Протокол № 1 від 30.08.2021 р.)

Голова науково-методичної комісії економічного факультету
д-р екон. наук, професор І.М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ»	7
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
6.1. Лекції	9
6.2. Практичні заняття	12
6.3. Самостійна робота	15
6.4.Орієнтовна тематика індивідуальних завдань	16
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	17
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	17
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	17
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	19
12.РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2021–2022 навчальний рік, на вивчення дисципліни «менеджмент» для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 64 годин (лекції – 32, практичні заняття – 32), самостійна робота студентів – 56 години.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»	2-й	3-й
Індивідуальне завдання - есе		Семестр	
Загальна кількість академічних годин – 120		4-й	6-й
		Лекції	
		32 год	6 год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Практичні	
		32 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		56 год.	108 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення дисципліни «менеджмент» є формування у майбутніх фахівців спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань в області менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями, набуття умінь та навичок аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища організацій, прийняття адекватних управлінських рішень.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативна навчальна дисципліна «Менеджмент» базується на знаннях таких дисциплін, як «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Основи публічного управління», «Теорія організацій», «Лідерство та командотворення», які вивчалися здобувачами вищої освіти на першому (бакалаврському) рівнях вищої освіти, та є базою для проведення навчальної практики.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 01. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.	РН 01.1 Знати концептуальні засади менеджменту для використання у сфері публічного управління. РН 01.2 Знати та використовувати у професійній діяльності базові принципи, функції, методи менеджменту.
РН 04. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.	РН 04.1.Знати основні типи структур управління організаціями та особливості їх застосування у сфері публічного управління та адміністрування.
РН 05. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.	РН 05.1. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері менеджменту із метою їх ефективного використання у системі публічного управління.
РН 08. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.	РН 08.1 Знати та використовувати підходи до поділу функцій, делегування повноважень і відповідальності, побудови структури управління в організаціях сфери публічного управління. РН 08.2 Знати та використовувати способи забезпечення функцій планування, організації, мотивації, контролю у сфері публічного управління. РН 08.3 Розуміти та використовувати у сфері публічного управління кількісні та якісні методи прийняття управлінських рішень. РН 08. 4 Знати та застосовувати у сфері публічного управління форми влади і впливу, стилі управління, які відповідають конкретній управлінській ситуації.
РН 12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.	РН 12.1. Розуміти сутність комунікаційного процесу. Демонструвати здатність налагодження комунікації по вертикальних та горизонтальних рівнях влади, застосовувати формальні та неформальні комунікації. РН 12.2. Розуміти сутність проблем міжособових і організаційних комунікацій, здатність їх вирішувати.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ»

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти менеджменту

- Тема 1. Суть, зміст і значення менеджменту в суспільному виробництві
- Тема 2. Структура, принципи і функції менеджменту
- Тема 3. Основні школи і течії класичного наукового менеджменту
- Тема 4. Основні школи і течії сучасного західного менеджменту
- Тема 5. Розвиток управлінської думки України
- Тема 6. Організації та їх середовище
- Тема 7. Взаємодія і повноваження в організаціях

Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти менеджменту

- Тема 8. Побудова організації та основні типи організаційних структур.
- Тема 9. Комунікаційні процеси у менеджменті
- Тема 10. Мотивації у системі менеджменту організацій.
- Тема 11. Контроль у системі менеджменту організацій
- Тема 12. Управлінські рішення та методи їх прийняття.
- Тема 13. Керівництво, влада і вплив у системі менеджменту організацій.
- Тема 14. Лідерство у системі менеджменту організацій.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	СРС		л	п	лб	інд	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти менеджменту												
Тема 1.	6	2	2			2	7					7
Тема 2.	12	4	4			4	8	1				7
Тема 3.	8	2	2			4	9	1	1			7
Тема 4.	8	2	2			4	9		2			7
Тема 5.	6	-	-			6	10	2				8
Тема 6.	8	2	2		2	2	9		1			8
Тема 7.	12	4	4		2	2	8					8
Разом за модуль 1	60	16	16		4	24	60	4	4	–	-	52
Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти менеджменту												
Тема 8.	8	2	2			4	8					8
Тема 9.	8	2	2			4	9	1				8
Тема 10.	8	2	2			4	9	1				8
Тема 11.	8	2	2			4	9		1			8
Тема 12.	12	4	4			4	9		1			8
Тема 13.	8	2	2		2	2	8					8
Тема 14	8	2	2		2	2	8					8
Разом за модуль 2	60	16	16		4	24	60	2	2	–	-	56
Всього годин	120	32	32	–	8	48	120	6	6	–	-	108

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб–лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти менеджменту</i>	
Тема 1. Суть, зміст і значення менеджменту в суспільному виробництві Діяльність людини. Види діяльності. Управління як специфічний вид діяльності. Управління і менеджмент. Менеджмент як діяльність, наука і професія. Типи управління. Ієрархічний тип управління. Тип управління по культурі. Менеджмент як ринковий тип управління. Місце менеджменту у суспільному виробництві. Зростання ролі і значення менеджменту в бізнесі. Значення менеджменту для здійснення соціально-економічних реформ в Україні.	2
Тема 2. Структура, принципи і функції менеджменту Структуризація менеджменту. Класифікаційні ознаки менеджменту. Види менеджменту. Поняття і класифікація принципів менеджменту. Дванадцять принципів продуктивності Г. Емерсона. Принципи управління А. Файоля. Загальні принципи сучасного менеджменту Т. Пітерсона і Р. Уотермена. Нові принципи менеджменту. Еволюція принципів менеджменту. Поняття про функції менеджменту. Загальні функції менеджменту. Конкретні функції менеджменту. Взаємозв'язок загальних і конкретних функцій менеджменту.	4
Тема 3. Основні школи і течії класичного наукового менеджменту Формування наукових шкіл менеджменту. Основні ідеї школи наукового управління. Ідеї школи наукової організації праці Ф. Тейлора і Ф. Джільберта. Роботи Ф. Тейлора "Наукова організація праці", Ф. Джільберта "Вивчення рухів". Адміністративна школа управління А. Файоля. Робота А. Файоля "Вчення про управління". Організаційно-технічна концепція Г. Форда. Ідеї Е. Мейо та школи людських відносин. Хоторнські експерименти та їх основні висновки. Робота Е. Мейо "Людські проблеми індустріальної цивілізації". Поведінська школа управління. Ідеї А. Маслоу, Д. Мак-Грегора, В. Врума. Спільні риси і відмінності класичних шкіл менеджменту	2

Тема 4. Сучасні школи і течії в західному науковому менеджменті Системний підхід в менеджменті. Основні положення теорії систем. Організації як відкриті системи. Система менеджменту. Управляюча і та, якою управляють підсистеми. Ситуаційний підхід в менеджменті. Емпірична школа управління П. Друкера. Кількісний підхід в менеджменті. Концепція “7 С” консультативної групи Мак Кінзі. Концепція стратегічного управління. Імпауермент як новітня течія сучасного менеджменту.	2
Тема 5. Розвиток вітчизняної управлінської думки Зародження управлінської думки в Україні. Управлінські ідеї П. Тугана-Барановського. Розвиток управлінської думки періоду НЕПУ. Ідеї О. Гастьєва та його робота “Як треба працювати”. Управлінські погляди П. Керженцева та його робота “Принципи організації”. Ідеї М. Вітке, О. Богданова, О. Розмирович. Особливості розвитку управлінської думки України в радянські часи. Формування сучасних ідей менеджменту	-
Тема 6. Організація та її середовище Поняття про організації та їх класифікацію. Формальні та неформальні організації. Прості і складні організації. Організаційно-правові форми організацій. Властивості організацій. Необхідність управління організаціями. Середовище організацій. Внутрішнє середовище організацій. Внутрішні фактори організації, їх склад, структура, взаємозв'язок. Зовнішнє середовище організацій прямої дії, його характеристика і елементи. Зовнішнє середовище організацій непрямої дії. Міжнародне середовище діяльності організацій.	2
Тема 7. Взаємодія і повноваження в організація Суть та необхідність взаємодії в організаціях. Делегування. Повноваження. Відповідальність. Їх суть та взаємозв'язок. Усне і письмове делегування. Лінійні повноваження. Штабні повноваження. Типізація працівників штабного апарату. Рекомендаційні повноваження штабу. Повноваження обов'язкового погодження. Паралельні повноваження. Функціональні повноваження. Принципи ефективного делегування повноважень.	4
Разом за змістовним модулем 1	16
<i>Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти менеджменту</i>	

Тема 8. Побудова організацій та основні типи організаційних структур Суть побудови організації. Етапи побудови організації. Організаційна структура, ланки та рівні менеджменту. Основні підходи до структуризації організацій. Кількісний, часовий, функціональний, продуктивний, регіональний підходи до побудови організації. Типи організаційних структур. Бюрократичні (механістичні) організаційні структури. Лінійні, функціональні, лінійно-функціональні структури. Дивізійні структури. Адаптивні (органічні). Структури комісійні, проектні, матричні структури. Конгломерати.	2
Тема 9. Комунікаційні процеси у менеджменті Суть комунікацій в менеджменті. Значення комунікацій. Класифікація комунікацій. Зовнішні і внутрішні комунікації. Міжрівневі (вертикальні) і однорівневі (горизонтальні) комунікації. Формальні і неформальні комунікації. Міжособові і організаційні комунікації. Комунікаційний процес. Елементи і етапи комунікаційного процесу. Проблеми міжособових і організаційних комунікацій.	2
Тема 10. Мотиваційна діяльність у системі менеджменту організації Суть та еволюція категорії “мотивація”. Елементи мотиваційного процесу. Етапи мотиваційного процесу. Сучасні мотиваційні теорії. Змістовні теорії мотивації. Теорії потреб А. Маслоу, К. Альдерфера, Ф. Герцберга, Д. Мак Келанда. Процесуальні теорії мотивації. Теорія очікувань. Теорія справедливості. Комплексна теорія Л. Портера і Е. Лоуера.	2
Тема 11. Контроль у системі менеджменту організації Суть та необхідність контролю. Контроль як специфічна функція менеджменту. Види контролю за напрямом впливу, часом здійснення, соціально-економічним змістом, сферами діяльності. Процес та етапи контролю. Встановлення стандартів. Вимірювання результатів. Управлінські дії. Соціально-психологічні аспекти контролю. Принципи ефективного контролю.	2
Тема 12. Управлінські рішення та методи їх прийняття Суть управлінського рішення. Класифікація управлінських рішень. Процес та етапи прийняття рішень. Інтуїтивний підхід до процесу прийняття управлінських рішень. Підхід на основі суджень. Рациональний підхід. Застосування моделей у прийнятті рішень. Кількісні методи прийняття рішень на основі економіко-математичних моделей, теорій ігор, черг. Якісні (експертні)	4

методи прийняття рішень. Думка журі. Метод Дельфи. Метод мозкового штурму. Сукупна думка дилерів. Вимоги до складу та підбору експертів.	
Тема 13. Керівництво і влада у системі менеджменту організацій Суть категорій «керівництво», «влада», «лідерство». Їх місце в системі управління. Влада як головна категорія в системі впливу на працівників. Влада керівника. Влада підлеглого. Баланс влади. Форми влади і впливу. Влада страху і примушування. Влада винагороди і позитивного підкріплення. Законна (традиційна) форма влади. Харизматична (еталонна) форма влади. Експертна влада (влада розумної віри). Влада переконування і участі.	2
Тема 14. Лідерство в системі менеджменту організацій Суть та значення лідерства в системі управління. Спільні риси та відмінності між менеджером і лідером. Особистісні теорії лідерства. Поведінські теорії лідерства. Теорія «Х» і «У» Д. Мак-Грегора. Теорія лідерства Блейка-Мутона. Теорія стилів управління Реддіна. Ситуаційні теорії лідерства. Ситуаційна модель Фідлера. Ситуаційна модель Херсі і Бланшара.	2
Разом за змістовим модулем 2	16
Всього	32

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти менеджменту</i>		
1	Тема 1. Суть, зміст і значення менеджменту в суспільному виробництві 1. Визначення суті і змісту менеджменту як соціально-економічної категорії. Поєднання соціальної і економічної складової менеджменту. 2. Типи управління, вироблені людством. Особливості прояву їх специфічних рис у сучасних умовах. 3. Поєднання мистецької і наукової складової у менеджменті.	2
2	Тема 2. Структура, принципи і функції менеджменту. 1. Класифікаційні ознаки, структура та види менеджменту. 2. Спільні риси та відмінності принципів продуктивності Г. Емерсона та принципів управління А. Файоля. Можливість їх застосування в сучасних організаціях. 3. Порівняльна характеристика загальних принципів сучасного менеджменту Г. Пітерса та Р. Уотермена та нових принципів менеджменту. 4. Загальні та конкретні функції менеджменту.	4

3	Тема 3 Класичні школи і підходи у менеджменті. Тейлора «Наукова організація праці». 2. Основні ідеї праць Ф. Джільберта «Вивчення рухів як спосіб підвищити продуктивність за будь-якої роботи» та «Азбука наукового управління». 3. Класична школа управління. Праці А. Файоля «Вчення про управління», та Г. Форда «Моє життя мої досягнення». 4. Порівняльна характеристика ідей школи людських відносин та поведінської школи управління.	2
4	Тема 4. Основні школи і течії сучасного західного менеджменту 1. Застосування методології системного підходу у менеджменті у практиці сучасних організацій. 2. Застосування методології ситуаційного підходу у менеджменті в практиці сучасних організацій. 3. Особливості застосування методів кількісної школи управління у практиці менеджменту. 4. Інші підходи і течії у сучасному західному менеджменті.	
5	Тема 5. Розвиток вітчизняної управлінської думки 1. Розвиток управлінської думки в Україні до 1917 року. 2. Розвиток управлінської думки в Україні періоду НЕПу. 3. Особливості розвитку управлінської думки в Україні у період централізованої економіки. 4. Формування сучасних ідей менеджменту в Україні.	
6	Тема 6. Організації та їх середовище 1. Організації як об'єкти управління. 2. Сутність та взаємозв'язок елементів внутрішнього середовища організацій. Їх вплив на властивості організації. 3. Особливості впливу факторів зовнішнього середовища прямої дії на організації. 4. Особливості впливу факторів зовнішнього середовища не прямої дії на організації	2
7	Тема 7. Взаємодія і повноваження в організаціях 1. Делегування, повноваження, відповідальність у системі менеджменту організацій. 2. Форми делегування повноважень, їх переваги і недоліки. 3. Фактори, що впливають на співвідношення повноважень штабу рекомендаційних, обов'язкового погодження, паралельних, функціональних. 4. Принципи ефективного делегування повноважень	4
	Разом за змістовим модулем 1	16

	<i>Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти менеджменту.</i>	
8	Тема 8. Побудова організацій та основні типи організаційних структур 1. Значення побудови організації для ефективного управління. Процес та етапи побудови організації. 2. Поєднання різних підходів до структуризації при побудові сучасних організацій. 3. Переваги, недоліки та сфери застосування бюрократичних структур управління. 4. Переваги, недоліки та сфери застосування адаптивних структур управління.	2
9	Тема 9. Комунікаційні процеси в менеджменті. 1. Суть, види та значення комунікацій у менеджменті. 2. Формування вертикальних і горизонтальних комунікацій в організаціях. 3. Застосування міжособових комунікацій у процесі управління організаціями. 4. Застосування організаційних комунікацій у процесі управління організаціями.	2
10	Тема 10. Мотивації у системі менеджменту організацій 1. Суть, значення та структура мотиваційного процесу в організаціях. 2. Порівняльна характеристика змістовних теорій мотивацій А. Маслоу та К. Альдерфера. 3. Порівняльна характеристика змістовних теорій мотивацій Ф. Герцберга та Д. Мак Келанда. 4. Характеристика процесуальних теорій мотивації.	2
11	Тема 11. Контроль в системі менеджменту організації 1. Суть, необхідність та значення контролю в системі менеджменту організацій. 2. Планування та формування процесу контролю в організаціях. 3. Проблеми та принципи ефективного контролю 4. Найбільш розповсюджені помилки при здійсненні контролю	2
12	Тема 12. Управлінські рішення та методи їх прийняття 1. Суть та значення управлінських рішень в процесі управління організаціями. 2. Порівняльна характеристика різних підходів до прийняття управлінських рішень. 3. Кількісні методи прийняття управлінських рішень та особливості їх застосування. 4. Якісні методи прийняття управлінських рішень та особливості їх застосування	4

13	13. Керівництво і влада у системі менеджменту організацій 1. Суть та значення категорій «керівництво», «влада», «лідерство» для ефективного управління. 2. Особливості поєднання влади керівника і влади підлеглого у балансі влади. 3. Фактори, що визначають застосування влади страху і примушування та винагороди і позитивного підкріплення в процесі управління організаціями. 4. Фактори, що визначають застосування влади законної (традиційної) та харизматичної в процесі управління організаціями. 5. Фактори, що визначають застосування влади еталонної та переконувальної і участі в процесі управління організаціями.	2
14	14. Лідерство в системі менеджменту організацій 1. Спільні риси і відмінності особистостей керівника і лідера в організаціях. 2. Порівняльна характеристика поведінських теорій лідерства Д. Мак-Грегора та Блейка-Мутона та особливості їх практичного застосування. 3. Порівняльна характеристика ситуаційних теорій лідерства Фідлера та Херсі і Бланшара та особливості їх практичного застосування.	2
Разом за змістовним модулем 2		16
Всього		32

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти менеджменту</i>		
1	Значення менеджменту для здійснення соціально-економічних реформ в Україні.	2
2	Принципи менеджменту Г. Форда, ... Черча та Е. Демінга	4
3	Порівняльна характеристика системного та ситуаційного підходів у менеджменті. Концепція цільового управління П. Друкера. Модель управління «Мак Кінзі. 7 С». Концепція стратегічного управління І. Ансоффа.	4
4	Розвиток вітчизняної управлінської думки. Управлінські ідеї М. Балудянського, В. Каразіна, М. Бунге, М. Тугана-Барановського.	6
5	Характеристика зовнішнього середовища організацій України. Економічне та соціально-політичне середовище	4
6	Рольові функції та місце менеджерів в організаціях. Модель менеджера та суб'єктивні обмеження ефективного керівника за М. Вудкоком і Д. Френсісом.	4
7	Правила ефективного делегування повноважень	4

Разом за змістовий модуль 1		28
<i>Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти менеджменту.</i>		
8	Механістичні та органічні структури управління: їх переваги і недоліки	4
9	Особливості комунікаційного процесу у менеджменті із використанням ІТ-технологій.	4
10	Мотиваційна практика у вітчизняних та зарубіжних організаціях	4
11	Особливості та практика здійснення контролю процесів та результатів	4
12	Комбінування інтуїтивного, на основі суджень та раціонального підходів до прийняття управлінських рішень	4
13	Фактори поєднання різних форм влади і впливу та лідерства в організаціях	4
14	Організаційна культура та етика менеджменту	4
Разом за змістовий модуль 2		28
Всього годин		56

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань.

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

1. Управлінський досвід Г. Форда
2. Управлінський досвід А. Слоуна
3. Стів Джобс та його досвід управління корпорацією.
4. Білл Гейтс – видатний бізнесмен і менеджер.
5. Акіо Моріта та його внесок у практику менеджменту.
6. Таїті Оно та виробнича система корпорації «Тойота».
7. Едвард Демінг та його внесок в управлінську науку і практику.
8. Управлінський досвід Роберто Гісуета на посаді президента корпорації «Кока-Кола».
9. Проблеми менеджменту ХХІ століття.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовують візуалізацію слайдових презентацій у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з обговоренням проблемних питань курсу, виконання індивідуальних та групових ситуаційних і розрахункових завдань, ділових та рольових ігор, мозкового штурму.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Менеджмент» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль може проводитися у формі комп'ютерного тестування або виконання письмового завдання.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту шляхом комп'ютерного тестування.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ

Вид навчальної роботи	Рейтинг навчальної роботи та підсумкового контролю		
	макс. кількість балів	в т. ч.	
		1 модуль (атестація)	2 модуль (атестація)
Лекції (контроль відвідування, активність)	10	5	5
Практичні заняття (поточний контроль)	20	10	10
Самостійна робота (поточний контроль виконання)	10	5	5
Індивідуальні завдання (ІНДЗ)	10	-	-
Модульний контроль	20	10	10
Іспит	30	-	-
Разом балів по дисципліні	100	-	-

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ЧОТИРИРІВНЕВОЮ ШКАЛОЮ.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та не достатньо обґрунтував твердження та висновки, не достатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

11. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І УМІНЬ СТУДЕНТІВ ЗА ECTS

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення ECTS	Кількість балів з дисципліни
Відмінно	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100
Добре	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75-81
Задовільно	D	Задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	64-74
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	Незадовільно – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку	35-59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	1-35

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point; навчально-методичне забезпечення.

Технічні засоби:

Мультимедійний проектор, комп'ютер, монітор.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

І. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вихор М. В. Менеджмент: методичні рекомендації для самостійної роботи студентів / М. В. Вихор, О. І. Шемігон, Л. П. Хахула та ін. Біла Церква: БНАУ, 2020. 152 с.
2. Друкер П.Ф. Практика менеджмента: Пер. с англ.: Учеб. пособие. – М.: Вильямс, 2000. – 398 с.
3. Дудар Т. Г., Волошин Р. В., Дудар В. Менеджмент. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2013. 336 с.
4. Кредісов А.І. Історія вчень менеджменту: Підручник. К.: Завдання України, 2001. – 300 с.
5. Менскон М., Альберт М. Хедоури Ф. Основы менеджмента. М.: Диалектика-Вильямс, 2019. 672 с.
6. Юхименко П. І., Гацька Л. П., Півторак М. В., Вихор М. В. та ін. Міжнародний менеджмент. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури. – 2011. – 488 с.
7. Мостенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М.Г., Ільєнко О. В.. Менеджмент. Підручник. – 2-ге видання. - К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 758 с.
8. Назарчук Т. В., Хосюк О. М. Менеджмент. Навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2018. 658 с.
9. Пелеха Ю., Мошек Т., Миколайчук І. Основы менеджменту. Навчальний посібник. К.: Ліра-К, 2019. 528 с.
10. Рульєв В. А., Гуткевич С. О., Менеджмент. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2019. 3112 с.
11. Хміль Ф.І. Основы менеджменту: Підручник. К.: Академвидав, 2005. – 608 с.
12. Principles of management . 2015 (University of Minnesota Libraries Publishing, 724 pages)
13. Essentials of Organizational Behavior: An Evidence-Based Approach - Terri A. Scandura (2015, 504 pages, SAGE Publications, Inc)
14. How to be a Chief Operating Officer: 16 Disciplines for Success - Jennifer Geary (2017, 322 pages)
15. How to Manage: The definitive guide to effective management, 5th edition - Jo Owen (2018, 304 pages, FT Press)

ІІ. ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

16. Абізес І. Ідеальний керівник. Чому ним не можливо стати/ пер. з англ. Софія Опацька. К.: Наш формат, 2017. 288 с.
17. Батирєв М. 45 татувань менеджера. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 304 с.

18. Вихор М. В., Коваль Н. В., Шемігон О. І. Програмно-цільовий підхід у процесі забезпечення конкурентоспроможності національної економіки. Агросвіт, - 2019.- № 9.- С. 5-9. (видання індексується у науково-метричних базах Index Copernicus, SIS, Google Scholar)
19. Вудкок М., Френсис Д. Раскрепощенный менеджер. / Пер. с англ. – М.: Дело, 1991. – 320 с.
20. Гринчук Ю. С., Коваль Н. В., Вихор М. В. Система інституційного забезпечення формування та реалізації державної регіональної політики в Україні: проблеми та напрямки удосконалення. Інвестиції: практика та досвід. – 2019. - № 5. – С. 23-29.
21. Гринчук Ю. С., Шемігон О.І., Вихор М. В. Контроль як функція державного управління: економіко-правова сутність та механізм застосування. Ефективна економіка: електронне видання – 2019. - № 4: www.tekonomy.nauka.com.ua/?op=18&=6978.
22. Грейсон Дж., О'Делл К. Американский менеджмент на пороге XXI века. / Пер. с англ. – М.: Экономика, 1991. – 319 с.
23. История менеджмента: Учебное пособие для вузов. / Под ред. Д.В. Валового. – М., 1997. – 256 с.
24. Карнеги Д. Как завоёвывать друзей и оказывать влияние на людей? – С-Пб.: «Попурри», 2017, 3352 с.
25. Кім. В. Чан, Моборн Рене. Стратегія блакитного океану. Як створити безхмарний ринковий простір і позбутися конкуренції. Харків: «Глобус», 2017. 384 с.
26. Конкурентоспроможність підприємства: підручник / П.І. Юхименко та ін. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора, академіка НААН України Даниленка А.С. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 308 с.
27. Морита Акио. Сделано в Японии. М.: Альпина Паблишерз, 2018 – 288 с.
28. Наука управляти: з історії менеджменту: Хрестоматія: Навч. посібник. (упорядник І.О. Слепов). – К.: Либідь, 1993. – 304с.
29. Тейсі Брайан. Делегування і керування. Харків: «Клуб сімейного дозвілля», 2020. 128 с.
30. Туленков М.В. Концептуальні засади організації сучасного менеджменту: Мотивація. – Київ-Ніжин: «Аспект-Поліграф», 2006. 312 с.
31. Форд Г. Моя жизнь, мои достижения. М.: «Эксмо», 2017. 224 с.
32. Форд Г. Сегодня и завтра. – М.: АСТ, 2018. – 320 с.
33. Шемігон О. І., Вихор М. В., Руденко М. В. Публічно-приватне партнерство як інструмент соціально-економічного розвитку села. Інвестиції: практика та досвід. 2019. №12. С. 31 -36.
34. Якокка Ли. Карьера менеджера. С-Пб.: «Попурри», 2017. 352 с.

Адреси сайтів в INTERNET

1. managevent.com.ua бібліотека з менеджменту
2. inform.od.ua нормативні акти у сфері управління
3. <http://window.edu.ru> єдине вікно доступу до освітніх ресурсів
4. <http://www.profibook.com.ua> ділова література з екон. , менеджменту...